

Research Paper

Designing of research curriculum, based on Akker pattern for high school teacher

Siamand Movloudi¹, Mohammad Ali Mojalal^{2*}, Sadegh Maleki Avarsin³, Zarin Dneshvar Haris⁴

1. PH.D student in curriculum development. University of Tabriz Azad, Tabriz, Iran
2. Assistant Professor of curriculum development. University of Bonab Azad, Boonab, Iran
3. Associate Professor of Education management. University of Tabriz Azad, Tabriz, Iran
4. Assistant Professor of Consulting. University of Tabriz Azad, Tabriz, Iran

Received: 2020/7/30

Accepted: 2021/1/28

PP: 114-132

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.30495/JEDU.2022.25590.5106

Keywords:

curriculum.research.
teachers, Akker pattern

Abstract

Introduction: This research has been done in order to design the research curriculum of secondary school teachers based on the Akker pattern in 2019-2020.

research methodology: The research is an applied goal and has been done with a qualitative synthesis method. The statistical population of this research includes all the top research teachers of the second year of high school in West Azerbaijan province whose number is 20 people and the elites and experts of the curriculum. The statistical sample includes 20 top research teachers of the second year of high school in West Azerbaijan province and 10 elite and curriculum experts who have at least two books and 5 scientific research articles, using purposive sampling to select data saturation. In this research, first by considering the Akker pattern, the elements of the research curriculum are identified and then to answer the research questions, first based on semi-structured interviews, the views of sample research teachers and elites and curriculum experts are extracted and then by coding the answers. The interviewees were coded and the final categories were determined and the final model was developed based on it.

Findings: The results show that according to Akker pattern, the most important components or categories of the final model of teachers' research curriculum are: 1- The element of logic and reason of teachers' research curriculum: research skills training - formation of research and participatory spirit, 2- Objectives: research skills training - creating research spirit - research-based teaching - creating problem-solving skills in students, 3- Content element: Familiarity and application of all research process, 4- Element of learning activities: ability to formulate research plan - conduct experimental research, 5- Element of role of teachers: creating a platform and guiding students in conducting research, 6- Element of materials and resources: research books - Review of research, 7- Element of grouping: designing individual and group exercises, 8- Element of place: classroom for group discussion - Creating opportunities for e-learning, 9- Element of time: flexibility in time, 10- Evaluation element: self-assessment - Doing practical research work.

Citation: Movloudi Siamand. , Mojalal Mohammad Ali., Maleki Avarsin Sadegh. , Dneshvar Zarin Haris.(2021). Designing of research curriculum, based on Akker pattern for high school teacher. Journal of New Approaches in Educational Administration; 12(5).PP:114-132

Corresponding author: Mohamad Ali Mojalal

Address: Assistant Professor of curriculum development. University of Bonab Azad, Boonab, Iran

Tell: 09141201082

Email: mojallal.2006@yahoo.com

Extended Abstract

Introduction:

Today's society, which is the beginning of the third millennium, has been called the age of knowledge by many thinkers, and research in the present age is one of the most important factors in the production and expansion of knowledge. In the face of the challenges of this age, education is an inevitable asset; The realization of any ideal in today's societies depends on education; On the other hand, the main pillar of the structure of education is its human resources, ie teachers. In order to improve the quality of education and the effectiveness of education, the necessary skills and competencies in teachers should be strengthened, and this requires equipping teachers with scientific insight and conducting research in order to generate thought and encouragement. Improve classroom and school conditions. Education requires research, the main focus of which should be change and transformation in the classroom and the teaching-learning process; Meanwhile, teachers play a key role in this type of research (Rowly, 2017). Teachers who engage in research activities and apply their research findings are more effective, prudent, and critical in their decisions. Teachers, as potential researchers, can use scientific methods to identify uncertain situations in relation to their activities and improve the practice of their activities by using research. This helps teachers to play a more effective role in recognizing educational issues, especially the teaching process. -Learn (Fichtman, 2017)..

Method:

The research is of applied purpose type and qualitative loading has been done by research synthesis method. The statistical sample includes 20 top research teachers of the second year of high school in West Azerbaijan province and 10 elite and curriculum experts who have at least two books and 5 scientific research articles, using purposive sampling to select data saturation Were. In this research, first by considering the Akker pattern, the elements of the research curriculum are identified and then to answer the research questions, first based on semi-structured

interviews, the views of sample research teachers and elites and curriculum experts are extracted and then by coding the answers. The interviewees were coded and the final categories were determined and the final pattern was developed based on it. The results show that according to Akker model, the most important.

Results:

components or categories of the final model of teachers' research curriculum are: 1- The element of logic and reason for teachers' research curriculum: Research skills training - the formation of research and participatory spirit, 2- The element Objectives: Teaching research skills - Creating research spirit - Research-based teaching - Creating problem-solving skills in students, 3- Content element: Familiarity and application of all research process, 4- Element of learning activities: Ability to formulate research plan - Experimental research, 5- The element of the role of teachers: creating a platform and guiding students in conducting research, 6- The element of materials and resources: research books - reviewing the research done, 7- Grouping based on teachers' abilities, grouping based on subject 8- Preparing the class for group discussion, equipping the classroom for e-learning, 9- Element of time: flexibility in time, 10- Evaluation element: self-evaluation - doing.

Conclusion:

practical research work. according to the results: it can be said that teachers strengthen their skills and abilities based on this model, as well as teachers' scientific insight and practice. Research is created and the situation in the classroom and school is improved, and there is a change in the classroom and the teaching-learning process. This pattern creates the spirit of research and participation in teachers and also prepares and guides students to do research. Also, research teachers, based on this pattern, can teach research-related skills and base their teaching methods on research and research work. Based on the research skills acquired from existing research materials and

resources and research courses, teachers create a platform to guide students in their research work and prepare the classroom for both group discussion and e-learning. If the results of this research are used by the teachers, the distance between the researcher and the teachers will be less and the problem between the separation of

theory and practice will be eliminated and the teachers will pay more attention to teaching the correct methods. Because teachers are more exposed to educational questions than others, it is best to engage in research to answer questions and other issues.

مقاله پژوهشی

طراحی برنامه درسی پژوهشگری دبیران دوره دوم متوسطه براساس الگوی اکر

سیامند مولودی^۱، محمد علی مجلل^{۲*}، صادق ملکی آوارسین^۳، زرین دانشور هریس^۴

۱. دانشجوی دوره دکتری رشته برنامه ریزی درسی دانشگاه آزاد تبریز، تبریز، ایران
۲. استادیار گروه علوم تربیتی، بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران
۳. دانشیار گروه علوم تربیتی، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران
۴. استادیار گروه مشاوره، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران

چکیده

مقدمه و هدف: این پژوهش به منظور طراحی برنامه درسی پژوهشگری دبیران دوره دوم متوسطه بر اساس الگوی اکر در سال ۱۳۹۹-۱۳۹۸ انجام گرفته است.

روش شناسی پژوهش: تحقیق از نوع هدف کاربردی بوده و با رویکرد کیفی به روش سنتز پژوهی انجام شده است. جامعه آماری شامل کلیه دبیران پژوهشگر برتر دوره دوم متوسطه استان آذربایجان غربی که تعداد آنها ۲۰ نفر و نخبگان و صاحب نظران برنامه درسی است. نمونه آماری شامل ۲۰ نفر از دبیران پژوهشگر برتر دوره دوم متوسطه استان آذربایجان غربی و ۱۰ نفر از نخبگان و صاحب نظران برنامه درسی که حداقل دارای دو تالیف کتاب و ۵ مقاله علمی پژوهشی هستند، با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند تا حد اشباع داده ها انتخاب شدند. در این تحقیق، ابتدا با در نظر گرفتن الگوی اکر، عناصر برنامه درسی پژوهشگری مشخص و سپس برای پاسخ به سوالات تحقیق، ابتدا بر اساس مصاحبه نیمه ساختار یافته، دیدگاه های دبیران پژوهشگر نمونه و نخبگان و صاحب نظران برنامه درسی استخراج و سپس از طریق کد گذاری پاسخ های مصاحبه شوندگان کد بندی و مقولات نهایی مشخص و بر اساس آن الگوی نهایی تدوین شد.

یافته ها: نتایج پژوهش نشان می دهد که بر اساس الگوی اکر، مهم ترین مولفه ها یا مقولات الگوی نهایی برنامه درسی پژوهشگری دبیران عبارتند از: ۱- عنصر منطق و دلیل برنامه درسی پژوهشگری دبیران: آموزش مهارت پژوهشگری - شکل گیری روحیه پژوهشگری و مشارکتی، ۲- عنصر اهداف: آموزش مهارت تحقیق - ایجاد روحیه پژوهش - تدریس مبتنی بر پژوهش - ایجاد مهارت حل مساله در دانش آموزان، ۳- عنصر محتوا: آشنایی و به کارگیری همه فرایندهای تحقیق، ۴- عنصر فعالیت های یادگیری: توانایی تدوین طرح تحقیق - انجام تحقیق آزمایشی، ۵- عنصر نقش دبیران: بستر سازی و راهنمایی دانش آموزان در انجام تحقیق، ۶- عنصر مواد و منابع: کتب تحقیق - بررسی تحقیقات انجام شده، ۷- عنصر گروه بندی: طراحی تمرین های انفرادی و گروهی، ۸- عنصر مکان: کلاس درس برای بحث گروهی - ایجاد فرصت برای یادگیری الکترونیکی، ۹- عنصر زمان: انعطاف در زمان، ۱۰- عنصر ارزشیابی: خود ارزیابی - انجام کارهای عملی تحقیق.

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۵/۹

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۱۱/۹

شماره صفحات: ۱۱۴-۱۳۲

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.30495/JEDU.2022.25590.5
106

واژه های کلیدی:

برنامه درسی، پژوهشگری، دبیران، الگوی اکر

استناد: مولودی سیامند، مجلل محمد علی، ملکی آوارسین صادق، دانشور هریس زرین (۱۴۰۰). طراحی برنامه درسی پژوهشگری دبیران دوره دوم متوسطه براساس الگوی اکر. دوماهنامه علمی - پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی. ۱۲ (۵): ۱۱۴-۱۳۲

* نویسنده مسؤل: محمد علی مجلل

نشانی: استادیار گروه علوم تربیتی، بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران

تلفن: ۰۹۱۴۱۲۰۱۰۸۲

پست الکترونیکی: mojallal.2006@yahoo.com

جامعه‌ی امروز که سرآغاز هزاره‌ی سوم است از سوی بسیاری از صاحبان اندیشه، عصر دانایی لقب گرفته و پژوهش و تحقیق در عصر کنونی از مهم‌ترین عوامل تولید و گسترش دانش است. در رویارویی با چالش‌های این عصر، آموزش و پرورش سرمایه‌ای اجتناب‌ناپذیر است؛ تحقق هر آرمانی در جوامع کنونی وابسته به آموزش و پرورش می‌باشد؛ از سوی دیگر رکن و غالب اصلی ساختار آموزش و پرورش را منابع انسانی آن، یعنی معلمان می‌سازند.

به منظور ارتقای کیفیت تعلیم و تربیت و اثربخشی آموزشی، بایستی مهارت‌ها و توانمندی‌های لازم در معلمان تقویت شوند و لازمه این امر، مجهز کردن معلمان به بینش علمی و انجام پژوهش است تا از این رهگذر، به تولید اندیشه اهتمام ورزیده و از این اندیشه در راستای بهبود وضع کلاس درس و مدرسه استفاده لازم را به عمل آورند. آموزش و پرورش، پژوهشی را می‌طلبد که محور اساسی آن باید تغییر و تحول در کلاس درس و جریان یاددهی-یادگیری باشد؛ در این میان، معلمان، نقش اساسی را در این نوع از پژوهش ایفا می‌کنند. (Rowly, 2017).

بنابراین برای توسعه و تحقق اهداف پژوهشی در جامعه لازم است ابتدا معلمان دارای روحیه و نگرش پژوهشی باشند، در صورت توفیق در تربیت معلمانی برخوردار از نگرش پژوهشی و مهارت‌های عملی، بذریه‌ی و تحول مستمر در نظام تعلیم و تربیت کاشته می‌شود (Koutselni, 2016). معلمانی که در فعالیت‌های پژوهشی درگیر می‌شوند و یافته‌های پژوهش‌های خود را به کار می‌گیرند، در تصمیم‌گیری‌هایشان موثرتر، سنجیده‌تر و منتقدتر عمل می‌کنند. معلمان هم‌چنین بعنوان پژوهشگران بالقوه برای مشخص کردن موقعیت‌های نا معین در رابطه با فعالیت‌هایشان می‌توانند روش علمی را به کار برده و با استفاده از تحقیق عمل فعالیت‌های خود را بهبود بخشند. این امر کمک می‌کند تا معلمان نقش موثرتری در شناخت مسائل آموزشی به ویژه فرایند یاددهی-یادگیری داشته باشند (Fichtman, 2017).

یکی از وظایف اصلی سازمان آموزش و پرورش تلاش در جهت هرچه غنی‌تر نمودن دانش معلمان در زمینه پژوهش و افزایش توانایی‌های شغلی آنان از طریق ایجاد روح تحقیق و پژوهش در آن‌هاست که در این راستا برگزاری آموزش‌های ضمن خدمت برای پژوهش معلمان، کارگاه‌های آموزشی جهت آشنایی با روش‌های تحقیق و آگاهی از نتایج پژوهش‌های جدید در عرصه تعلیم و تربیت و هم‌چنین اتخاذ رویکرد معلم پژوهنده یا روش پژوهش در عمل پیشنهاد می‌گردد (Fazlollahi GHamshi, 2012).

برای آموزش معلمان پژوهشگر، توجه به برنامه‌ی آموزش قبل و ضمن خدمت آنان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا چنین آموزشی باید بتواند تحولی در فرایند آموزش، تغییر باورها و نگرش‌ها و ایجاد چارچوب نظری مناسب برای یادگیری معلمان ایجاد نماید. پژوهش‌کننده‌ی تعلیم و تربیت از سال ۱۳۷۵ تاکنون، اقدام به اجرای سالانه‌ی برنامه‌ی آموزش معلم پژوهنده (پژوهشگر) با اهداف زیر کرده است:

۱. آموزش ارج نهادن به پژوهش و نوآوری‌های معلمان و متولیان امر تربیت و ایجاد انگیزه برای رشد و بالندگی آنان
 ۲. آموزش تقویت خودباوری فرهنگیان به خصوص معلمان و کمک به رشد و شکوفایی استعدادهای بالقوه‌ی آنان و فراهم ساختن زمینه‌های بهسازی و اثربخشی در فرایند آموزش و پرورش

۳. آموزش بسط تفکر پژوهش و حل مسائل جاری و ضروری در بدنه‌ی آموزش و پرورش

۴. آموزش فراهم ساختن زمینه‌های ارتقای دانش و بازآموزی معلمان از طریق درگیر کردن آنان با پژوهش در عمل

۵. آموزش مستندسازی تجربه‌های مفید فرهنگیان برای استفاده‌ی متولیان امر تربیت کشور

۶. آموزش کاهش مشکلات ناشی از کاربرد یافته‌های پژوهش متداول دانشگاهی (CHaychi, 2006).

انجام فعالیت‌های پژوهشی به معلمان کمک می‌کند تا بین نظریه‌های آموزشی و فعالیت‌های روزمره‌ی آموزشی خود پیوند برقرار کنند، پژوهش نقش مستقیمی در بهسازی فعالیت‌های آموزشی معلم دارد و از طریق حمایت از نقش معلم به عنوان پژوهشگر می‌توان بر فاصله‌ی بین محقق و معلم غلبه کرد، هم‌چنین مشارکت معلمان در پژوهش بازتاب‌زادی در فعالیت‌های کلاسی آنان دارد، در نتیجه معلمانی که در پژوهش درگیر می‌شوند توجه دقیق‌تری به روش‌های صحیح تدریس، نگرش و فهم نسبت به کاربرد رویکردهای مختلف در فرایند تدریس دارند (Trunk, 2017).

“معلم بیش از دیگران در معرض پرسش‌های آموزشی است؛ بهتر است برای پاسخ به پرسش‌ها و مسائل، خود درگیر پژوهش و حل مساله گردد. یافته‌های پژوهش توسط خود معلمان به کار می‌رود. پس بهتر است که خود معلم نیز دست به پژوهش بزند. مشارکت معلم در پژوهش

1. Research
2. Teaching-learning
3. In-service training
4. Teacher researcher

باعث ایجاد اعتماد به نفس می شود و در او انگیزه به پژوهش رشد می کند. با درگیر شدن معلم در پژوهش مساله جدایی میان نظریه و عمل از میان می رود. نتایج حاصل از پژوهش معلمان در کلاس درس کاملاً کاربردی است. در فرآیند پژوهش، معلم هر جا لازم دانست تغییرهای لازم را اعمال می کند. معلم ضمن پژوهش رشد می کند، بالفعل می شود و چاره یابی، نوآوری و نوجویی اشاعه می یابد پس بنابراین ضرورت دارد که برای پژوهندگی معلمان آموزشهای لازم در این زمینه ارایه و بستری برای پژوهش عملی آنان توسط کارگزاران تعلیم و تربیت فراهم گردد (Hawk, 2017).

طبق مطالعه ای که (Dodani, LaPorte, 2011) انجام دادند آموزش پژوهش به کارکنان موجب ارتقای ظرفیت پژوهشی آنان می گردد. (Munn, 2008) نیز یکی از عوامل مهم گسترش ظرفیت پژوهشی را آموزش پژوهش در سطح دانشگاهی و غیردانشگاهی می داند. به عقیده ی (Peterson, 2008) مشارکت در برنامه های آموزش پژوهش می تواند به بهبود نگرش و علاقه مندی افراد به پژوهش و گسترش دانش پژوهشی آنان کمک کند. اگر معلمان در زمینه ی فعالیت های آموزشی و تخصصی ضعف و کاستی داشته باشند باید دانش و مهارت آن ها از طریق برنامه های مداوم آموزشی به روز شود، این فعالیت ها در حیطه ی توسعه ی حرف های آن ها قرار می گیرد (حجازی و همکاران، ۱۳۸۸). در مجموع می توان گفت که بهبود مهارت های پژوهشی و ایجاد انگیزه برای انجام پژوهش در معلمان مستلزم مشارکت آنان در دوره های آموزشی برای انجام پژوهش است که این امر موجب توسعه ی ظرفیت پژوهشی معلمان می گردد (Bazargan, 2006).

ورود معلمان در عرصه ی پژوهش و آموزش آنان در این عرصه تأثیرات زیادی بر نحوه ی آموزش آن ها بر جای خواهد گذاشت از جمله این که:

“معلمان مفروضات مربوط به استانداردهای فنی تدریس را بیش از پیش درک خواهند کرد. مزایای پژوهش به ویژه رابطه ی آن با فهم هر چه بیشتر عواملی که بر آموزش و تدریس اثر دارند را بیشتر خواهند شناخت و از تجربه ی بیش از پیش می آموزند. توان آن ها برای حضور در عرصه ی تحقیقات آموزشی درک می شود، موقعیت معلم به عنوان یک یادگیرنده ی فکور، به جای کارگزاری که از بالا به پایین و بدون هیچ سوآلی صرفاً مصرف کننده ی نظرات دیگران است درک می شود. به عنوان کارکنانی دانش محور در نظر گرفته می شوند که بر عمل حرفه ای خود ژرف اندیشی می کنند و دانش حرفه ای خود را متناسب با نیازمندیهای کلاس درس به روز می سازند. پیچیدگی های فرایند مدرسه بیشتر درک می شود و فهم اینکه این پیچیدگی ها جدا از زمینه های اجتماعی، تاریخی، فرهنگی، فلسفی، اقتصادی، سیاسی و روانی که آن را دربر گرفته اند، قابل درک نخواهد بود. پژوهش در عمل حرفه ای جایگاه خود را می یابد. فرصتی برای تحلیل پدیده های کلاس درس و کوشش در جهت تفسیر آن ها فراهم می شود. فرصت تحلیل و ژرف اندیشی درباره ی دیدگاه ها و عقاید دیگران فراهم می شود. معلمان با حضور فعال و از نزدیک، تجربیات و دانش خود و دیگران را برای حل موانع و مشکلات تدریس به کار می گیرند و به این ترتیب دانش بومی ناظر بر توسعه ی عمل تدریس گسترش می یابد (Safi, 2010).

فعالیت های پژوهشی به معلمان کمک می کند تا بین نظریه های آموزشی و فعالیت های روزمره ی آموزشی خود پیوند برقرار کنند، پژوهش نقش مستقیمی در بهسازی فعالیت های آموزشی معلم دارد و از طریق حمایت از نقش معلم به عنوان پژوهشگر می توان بر فاصله ی بین محقق و معلم غلبه کرد، همچنین پژوهش برای معلمان بازتاب زیادی در فعالیت های کلاسی آنان دارد، در نتیجه معلمانی که در پژوهش درگیر می شوند توجه دقیق تری به روش های صحیح تدریس، نگرش و فهم نسبت به کاربرد رویکردهای مختلف در فرایند تدریس دارند (Yoon, 2007).

این تحقیق بر اساس الگوی برنامه درسی (اکر) ، که دارای ۱۰ عنصر است، انجام شده است. الگوی اکر یک الگوی مفهومی بوده و ناظر به این است که منطبق بر کلان برنامه درسی چیست؟ و عناصر برنامه های درسی چه ویژگیهای مهمی خواهد داشت؟ اگر معتقد است که هسته ی اصلی (منطق) یک برنامه درسی، معمولاً با اهداف و محتوای یادگیری در ارتباط است. این هسته اصلی عموماً متضمن ایجاد تغییراتی برای بسیاری از جنبه های دیگر طرح یادگیری است. با عنایت به نقش محوری منطق یا چرایی برنامه درسی که نقش اصلی یا ماموریت اصلی برنامه درسی است و در حکم مولفه ای جهت دهنده در فرایند تصمیم سازی برنامه درسی عمل می کند، می توان وضعیت آرایش عناصر برنامه درسی را بصورت ویژه ای نشان داد که در آن همه عناصر مولفه ها، حول محور منطق اصلی برنامه درسی به یک دیگر متصل و مرتبط هستند. هسته اصلی و نه رشته تار عنکبوت به قسمتهای ده گانه یک برنامه درسی اشاره دارند که هر کدام در خصوص یک جنبه از یادگیری و برنامه یادگیری فراگیران است (Akker, 2010).

عناصر برنامه درسی از دیدگاه اکر عبارتند از: منطق، مقاصد و اهداف، محتوا، فعالیت های یادگیری، معلم، مواد و منابع، گروه بندی، مکان، زمان، سنجش و ارزشیابی (KHosravi, 2012). پس با توجه به نقش و اهمیت پژوهش در حوزه آموزش و پرورش و نیاز به آموزش پژوهشگری برای دبیران در برنامه درسی لازم است تا برنامه های درسی به گونه ای طراحی شوند تا بتوانند در جهت تحقق اهداف

یعنی آموزش درست و کارا و عملی برای دبیران پیش روند. لذا انجام این پژوهش، یک چارچوب مشخص را جهت تصمیم گیری در اختیار دست اندرکاران نظام تعلیم و تربیت قرار می دهد، که دبیران چه نیازهایی برای انجام کارهای پژوهشی دارند و چگونه کار پژوهشی انجام دهند، و این که با استفاده از الگوی برنامه درسی (اکر)، برنامه آموزش پژوهشگری برای دبیران کدام است؟

پیشینه و مبانی توجه به پژوهشگری معلم و آموزش آن به دانش به دست آمده از جنبش آموزشی بر می گردد که در آن کاربرد روش های علمی در توسعه برنامه های درسی مورد تأکید قرار گرفت. این موضوع مربوط به زمانی می شود که باکینگهام در سال ۱۹۲۹، کتابی به عنوان «پژوهش برای معلمان» را تدوین نمود و در آن فصلی را به موضوع «معلم به عنوان پژوهشگر» اختصاص نمود. سپس جان دیویی (۱۹۳۸ و ۱۹۲۹)، موضوع «معلم پژوهنده» را مطرح ساخت و بیان نمود برنامه های درسی زمانی مؤثر خواهند بود که معلمان به طور فعال در پژوهش درگیر شوند (Yoon, 2007). بعد از آن همزمان با گسترش طرز فکر اقدام پژوهی، این شیوه پژوهش در آموزش و پرورش نیز مطرح شد. «کرت لوین» به عنوان پدر اقدام پژوهی، یک محقق اجتماعی بود که اقدام پژوهی را به عنوان مبنایی که کارکنان به طور جدی در پژوهش درگیر شوند تا قادر به بهبود نتایج کار خود شوند توصیف کرد. طرز فکر اقدام پژوهی در آموزش و پرورش، در دهه ی ۱۹۵۰ در آمریکا رشد پیدا کرد، در دهه ی ۱۹۷۰ جنبش تازه ای در آمریکا با فعالیت های محققانی همچون جان الیوت، جک وایتهد، ویلف کارو استفن کمیس شکل گرفت که اقدام پژوهی را به عنوان شیوه ای مؤثر در جهت توسعه ی حرفه ای معلمان مطرح کردند. وایتهد بر این عقیده بود که معلمان با مطالعه ی نظامدار فعالیت های خود قادر به تولید نظریه در زمینه ی کار خود هستند. نظریه ی آن ها شامل توصیف و تشریح پاسخ این سؤال است: من چگونه می توانم فعالیت های آموزشی خود را بهبود بخشم؟ (Whitehead, 1989) به نقل از نصراللهی، (Krish & Mohd, Noor, 2012). در ایران نیز در اسفند ماه ۱۳۶۷ به منظور سیاست گذاری در زمینه ی پژوهش، شورای تحقیقات وزارت آموزش و پرورش تشکیل شد. در اواسط سال ۱۳۷۴، اساسنامه ی پژوهشکده ی تعلیم و تربیت به تصویب شورای گسترش آموزش عالی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری رسید و وظایف دبیرخانه ی شورای تحقیقات آموزش و پرورش نیز به آنان واگذار گردید. با تأسیس پژوهشکده ی تعلیم و تربیت، تحول ساختاری در حوزه ی تحقیقات آموزش و پرورش ایران وارد مرحله ی جدیدتری گردید. در پی این تغییر، آیین نامه ی شورای تحقیقات نیز اصلاح شد و هدف آن به امر سیاست گذاری در زمینه گسترش تحقیقات و هدایت فعالیت های مربوط در جهت بهبود کمی و کیفی نظام آموزشی کشور تغییر یافت (Safi, 2010). در سال ۱۳۷۵، به منظور ارتقای مهارت های پژوهشی در میان معلمان و به تبع آن در میان دانش آموزان و تشویق معلمان و کارگزاران آموزشی به انجام پژوهش حین عمل برای شناسایی مشکلات فرایند یاددهی-یادگیری و بهبود کیفیت این فرایند، برنامه ای تحت عنوان «معلم پژوهنده» توسط پژوهشکده ی تعلیم و تربیت طراحی و اجرا گردید (CHaychi, 2006). در سال ۱۳۸۲ بار دیگر آیین نامه شورای تحقیقات مورد بازنگری قرار گرفت و عنوان آن به شورای سیاست گذاری تحقیقات وزارت آموزش و پرورش تغییر یافت. در این آیین نامه هدف از تأسیس شورا، تسهیل فعالیت های سازمانی آموزش و پرورش، برنامه ریزی، سازماندهی، هدایت و رهبری و نظارت و ارزشیابی برای ایجاد محیط مناسب یادگیری ذکر شده است. در اسفند ماه ۱۳۸۳ به منظور تمرکز سیاست گذاری و یک پارچگی عملیات، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش رسماً کار خود را آغاز نمود. این پژوهشگاه اهداف طرح معلم پژوهنده را موارد زیر بیان می کند: گسترش فرهنگ پژوهش در میان معلمان و کارشناسان آموزش و پرورش، اشاعه ی تصمیم گیری مبتنی بر پژوهش، پرورش توانایی ها و مهارت های ذهنی و عملی در انجام تحقیقات، رشد استعداد های پژوهشی فرهنگیان، کاهش فاصله ی میان تحقیقات رسمی دانشگاهی و حوزه ی اجرایی و مستندسازی تجارب مفید معلمان برای استفاده در سند ملی تحول بنیادین آموزش و پرورش که در سال ۱۳۹۰ به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید، نیز بر توسعه ی زمینه ی پژوهشگری و افزایش توانمندی های حرفه ای معلمان به شکل فردی و گروهی، تبادل تجارب و دستاوردها در سطح محلی و اختصاص اعتبارات خاص برای فعالیت های پژوهشی معلمان و استفاده ی بهینه از ظرفیت های موجود برای گسترش فرهنگ تفکر و پژوهش در بین مدیران و معلمان، تأکید گردید. (Razavi, 2010).

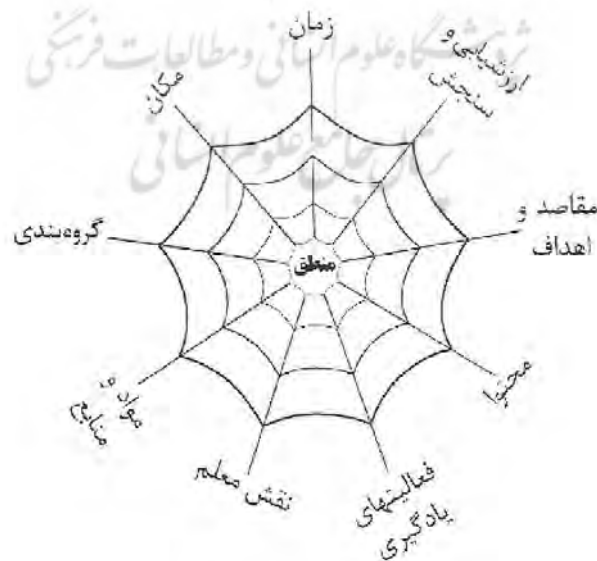
در حوزه برنامه درسی الگوهای متعددی از نظر صاحب نظران برنامه درسی طراحی شده است که نگارنده در این تحقیق برای برنامه درسی پژوهشگری دبیران از طراحی الگوی اکر استفاده کرده است..

1. Teacher researcher
2. Action research
3. Elliott
4. Whitehead
5. Carr
6. Kemmis

الگوی اکر یک الگوی مفهومی بوده و ناظر به این است که منطق کلان برنامه درسی چیست؟ و عناصر برنامه های درسی چه ویژگیهای مهمی خواهد داشت؟ اگر معتقد است که هسته ی اصلی (منطق) یک برنامه درسی، معمولاً با اهداف و محتوای یادگیری در ارتباط است. این هسته اصلی عموماً متضمن ایجاد تغییراتی برای بسیاری از جنبه های دیگر طرح یادگیری است. با عنایت به نقش محوری منطق یا چرایی برنامه درسی که نقش اصل کلی یا مأموریت اصلی برنامه درسی است و در حکم مولفه ای جهت دهنده در فرایند تصمیم سازی برنامه درسی عمل می کند، می توان وضعیت آرایش عناصر برنامه درسی را به صورت ویژه ای نشان داد که در آن همه عناصر مولفه ها، حول محور منطق اصلی برنامه درسی به یکدیگر متصل و مرتبط هستند. هسته اصلی و نه رشته تار عنکبوت به قسمتهای ده گانه یک برنامه درسی اشاره دارند که هر کدام در خصوص یک جنبه از یادگیری و برنامه یادگیری فراگیران است (akker, 2010).

اکر بر اساس تعریف نسبتاً ساده برنامه درسی توسط (Wacher, 2009) که برنامه ریزی را شامل سه عنصر مهم محتوا، هدف و سازمان یادگیری تعریف نموده است، به ارائه چارچوبی تکمیلی در زمینه برنامه درسی پرداخته است. این چارچوب که با مؤلفه های مختلف یک برنامه درسی سر و کار دارد، ده پرسش ویژه را درباره برنامه ریزی یادگیری دانش آموز مطرح می نماید. به طور کلی، هسته اصلی یک برنامه درسی به اهداف و محتوای یادگیری مربوط می شود. تغییرات در این هسته، معمولاً تغییرات در سایر عناصر طرح یادگیری یا برنامه درسی را در پی خواهد داشت. به هر حال، یک راه روشن برای تجسم رابطه بین عناصر مختلف برنامه درسی اصطلاحاً تار عنکبوت برنامه درسی نامیده می شود. در تار عنکبوت برنامه درسی، چیدمان ده عنصر برای نشان دادن ارتباط و تعامل درونی آن و نیز برای تأکید بر آسیب پذیری این چیدمان به شکل یک شبکه تار عنکبوتی نمایش داده می شود. بنابراین، اگر چه ممکن است که در طول زمان های مختلف تأکید طراحی برنامه درسی بر روی مؤلفه های خاصی باشد، لیکن، در نهایت برای حفظ انسجام و پیوستگی شبکه، برخی تنظیمات صورت خواهد گرفت. یک مثال برجسته در این زمینه تلفیق فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی، با توجه مقدماتی بر روی تغییر در مؤلفه های مواد، منابع و مکان است. به نظر می رسد که شبکه تار عنکبوتی استعاره ای بسیار مناسب برای اشاره به پیچیدگی تلاش برای بهبود برنامه درسی به شکلی متعادل، سازگار و پایدار است (Akker, 2010).

در تار عنکبوت برنامه درسی، منطق و چرایی به عنوان یک پیوند مرکزی در ارتباط با تمام مؤلفه های دیگر برنامه درسی عمل می کند. در حالت آرمانی، این مؤلفه ها با یکدیگر نیز ارتباط و پیوند برقرار کرده و موجبات ثبات و انسجام را در طرح فراهم می آورند. استعاره تار عنکبوت بر ماهیت آسیب پذیر یک برنامه درسی تأکید می نماید. هر چند که تار عنکبوت نسبتاً انعطاف پذیر است، معذک، اگر یک رشته و یا زنجیره خاصی از آن نسبت به سایر رشته ها به شدت و یا به تعداد دفعات بیشتر کشیده شده و تحلیل رود، پاره خواهد شد. به این ترتیب، تار عنکبوت بیان گر این عبارت است که قدرت و توان هر تار و زنجیر به اندازه قدرت و توان ضعیف ترین حلقه آن است. بنابراین، این موضوع تعجب آور نیست که اغلب شناسایی نوآوری پایدار و سازگار در برنامه درسی بسیار دشوار است (همان منبع).

شکل ۱. پیوند تار عنکبوتی عناصر برنامه درسی (اقتباس از ون دن اکر، ۲۰۱۰).

با توجه به این که پژوهش در عصر حاضر از مهم ترین عوامل تولید و گسترش دانش می باشد، بنابراین آموزش و پرورش به عنوان یکی از ساختارهای علمی- فرهنگی و آموزشی علیرغم برخورداری از نیروهای عظیم انسانی اعم از معلمان دلسوز و تحصیل کرده تا حدودی با دشواریهای مسایل پژوهشی درگیر بوده، راهبرد روشنی برای آموزش پژوهش ندارد و این امر سبب شده است تا نتواند جایگاه تحقیق و محقق و نقش آن ها را در پیشرفت، توسعه و تعالی جامعه مشخص و نهادینه کند. لذا گاهی به پژوهش به عنوان یک فعالیت رو بنایی و سطحی نگریده می شود و جو مناسبی برای تحقیقات وجود ندارد و این مساله نه تنها موجبات دوری بخش عظیمی از فرهنگیان از پژوهش را به دنبال دارد بلکه انگیزه مطالعه را کاهش داده، زمینه ای را برای افسردگی و استهلاک شغلی هموار می سازد. برای رفع این مشکلات، آموزش و پرورش باید بر ضرورت اصلاح و تغییر ساختار و سازوکارهای تحقیقاتی و فنون و شیوه مدیریت تحقیقات تاکید کرده، به دنبال افزایش بهره وری تحقیقات باشد. از جمله اقدامات کار ساز در این زمینه می توان به آموزش پژوهشگری برای معلمان، برنامه ریزی راهبردی، وجود ساختارها، روش ها، دستورالعمل ها، سازماندهی، استفاده از تجهیزات، فناوری، منابع انسانی و فرهنگ سازی اشاره کرد تا بدین وسیله مسایل و ضعفها در زمینه پژوهش فرهنگیان شناسایی و با راهکارهای مناسب مرتفع گردد و زمینه برای پویایی علمی و تحقیقاتی فرهنگیان مهیا شود. بنابراین هدف تحقیق حاضر تبیین طراحی الگوی برنامه درسی پژوهشگری دبیران و هموار کردن بستر و زمینه فعالیت های پژوهشی آنان و هم چنین راهنمای آن ها در انجام این فعالیت هاست. برای حصول این نتایج، به دنبال جواب سوالات این الگو هستیم که در ادامه آورده شده است.

سوال اصلی:

برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران بر اساس الگوی اکر چگونه است؟

سوالات ویژه:

۱. منطق و دلیل برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران کدام است؟
۲. مقاصد و اهداف برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران کدام ها هستند؟
۳. محتوای برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران کدام است؟
۴. فعالیت های یادگیری برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه است؟
۵. نقش دبیران در برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه است؟
۶. مواد و منابع برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران کدام ها هستند؟
۷. گروه بندی برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه باید باشد ؟
۸. مکان برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه است؟
۹. زمان برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه است؟
۱۰. شیوه های ارزشیابی برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه است؟

پیشینه پژوهشی

در تحقیقی که (Azimi, 2016) انجام دادند به نام : طراحی و اعتبار سنجی الگوی برنامه درسی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در دوره دبستان بر اساس مفروضه های نظام سلامت و مدل اکر انجام گرفت، سه پرسش اساسی مورد بررسی قرار گرفت: وضعیت برنامه درسی موجود آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در دوره دبستان چگونه است ؟ الگوی بهینه برنامه درسی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت از بعد منطق ، اهداف ، محتوا ، فعالیت های یادگیری ، نقش استاد ، مواد و منابع ، گروه بندی دانش آموزان ، مکان ، زمان و ارزشیابی در دوره دبستان چه ویژگی ها و مختصاتی دارد ؟ اعتبار الگوی بهینه برنامه درسی آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در دوره دبستان به چه میزان است؟. از دیدگاه متخصصان ، مبانی فلسفی ، رواشناختی ، درسی ، جامعه شناسی و تجارب سایر کشورها الگوی مورد نظر بر اساس عناصر دهگانه اکر برای دوره اول و دوم ابتدایی طراحی شد و به منظور اعتبار بخشی الگوی پیشنهادی از نظرات متخصصان تعلیم و تربیت و آموزش بهداشت و ارتقای سلامت استفاده شد که درصد بالایی از نمونه آماری الگوی مذکور را تایید کردند. در تحقیقی دیگر که (Garmabi, 2015) تحت عنوان: طراحی و اعتبار یابی الگوی بومی برنامه درسی دوره ابتدایی مبتنی بر مؤلفه های زیبایی شناسی و هنر بر اساس مدل اکر انجام دادند، نتیجه پژوهش ارائه الگوی پیشنهادی است که متشکل از سه بخش مبانی، اصول و عناصر دهگانه مورد نظر اکر است که این الگو از نظر صاحب نظران و کارشناسان برنامه ریزی درسی معتبر تشخیص داده شد. برای هر کدام از بخشهای الگو مؤلفه هایی ارائه شد که آن مؤلفه هارا میتوان با توجه به ویژگیهایشان در یک یا بیش از یکی از سطوح سیاست گذاری،

برنامه ریزی درسی و اجرا به کار بست به طوری که به کارگیری مؤلفه های ارائه شده در طراحی و تدوین برنامه درسی دوره ابتدایی بستر مناسب را برای اجرای هنرمندانه و زیبا شناسانه الگو در محیط اجرا فراهم می سازد.

در تحقیق که (Barzabadi Farahani, 2013) انجام دادند مبنی بر: رابطه عناصر برنامه درسی اکر با انگیزش پیشرفت در دانش آموزان مقطع متوسطه شهر تهران و این که کدام یک از این عوامل سهم بیشتری در پیش بینی انگیزش پیشرفت دانش آموزان دارد. صورت گرفت و نتایج زیر به دست آمد: دوعنصر « اهداف » و « موادومنابع آموزشی » ازعناصرده گانه برنامه درسی اکر با انگیزش پیشرفت رابطه مثبت معنی داری دارند و این دوعنصر، متغیرهای پیش بینی کننده مطلوبی برای انگیزش پیشرفت هستند وازمیان این دوعنصر، عنصر « اهداف » ازتوان پیش بینی بالاتری برخوردار است .

در تحقیق دیگری که (Naghshbandi, 2013) تحت عنوان آسیب شناسی عناصر برنامه درسی دوره های آموزش ضمن خدمت کارکنان شرکت ایران خودرو بر اساس مدل اکر انجام داده استف این نتایج به دست آمدند:از دیدگاه دو گروه مورد نظر(کارکنان و مدرسان) در این تحقیق، آسیب های متعددی آموزش ضمن خدمت را تهدید می کند، که ناشی از کلیه مولفه های الگوی مورد استفاده(اکر) در این پژوهش هستند و بر این اساس مولفه های اهداف آموزشی، منطبق و محتوای آموزشی دارای بیشترین شدت آسیب بوده اند.

در تحقیق دیگری که توسط (Noorbakhsh, 2012) تحت عنوان : بررسی میزان سواد برنامه ریزی درسی دبیران زن دبیرستان های دولتی دخترانه شهر تهران بر اساس الگوی اکر صورت گرفت نتایج زیر بدست آمد: میزان سواد برنامه ریزی درسی دبیران زیاد بوده البته میزان آگاهی دبیران از مولفه های منطق، اهداف، محتوا، فعالیت های یادگیری، مکان، زمان، ارزشیابی در سطح « زیاد » و در مولفه های نقش معلم، مواد و منابع آموزشی، گروه بندی در سطح « متوسط است .

در تحقیق دیگری که توسط (Nsrabadi, 2012) تحت عنوان: بررسی نقش عناصر برنامه درسی در پرورش مهارت های زندگی قرن ۲۱ از دیدگاه معلمان ابتدایی شهر تهران سال تحصیلی ۹۱-۹۰ بر اساس مدل اکر صورت گرفت نتایج زیر به دست آمد: از نظر معلمان همه ی عناصر ده گانه برنامه درسی بیش از سطح متوسط بر پرورش مهارت های زندگی قرن ۲۱ موثر هستند. - عنصر هدف با عنصر محتوا، مواد آموزشی فضا و زمان رابطه معنی داری دارد و تأثیر بیشتری نسبت به این عناصر بر روی پرورش مهارت های زندگی قرن ۲۱ بر دانش آموزان دوره ابتدایی شهر تهران دارد. عناصر برنامه درسی از لحاظ میزان تأثیر بر پرورش مهارت های زندگی قرن ۲۱ در دوره های مختلفی قرار دارند و اولویت این تأثیر با توجه به نظرات معلمان مشخص گردید .

روش شناسی پژوهش

رویکرد تحقیق کیفی از نوع هدف کاربردی بوده و با توجه به این که هدف پژوهش حاضر شناسایی طراحی برنامه درسی پژوهشگری براساس الگوی اکر، از دیدگاه صاحب نظران بود، از رویکرد کیفی و از روش تحقیق تحلیل محتوای تلخیصی استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق شامل، همه دبیران پژوهشگر برتر دوره دوم متوسطه استان آذربایجان غربی که تعداد آن ها ۲۰ نفر و نخبگان و صاحب نظران برنامه درسی در سال ۱۳۹۹-۱۳۹۸ بوده و نمونه آماری شامل ۲۰ نفر از دبیران پژوهشگر برتر دوره دوم متوسطه استان آذربایجان غربی و ۱۰ نفر از نخبگان و صاحب نظران برنامه درسی که حداقل دارای دو تالیف کتاب و ۵ مقاله علمی پژوهشی هستند، انتخاب شدند. در این تحقیق، از روش نمونه گیری هدفمند تا حد اشباع داده ها استفاده شد. (مصاحبه ها تا حد اشباع داده ها ادامه یافت تا اینکه در ۲۰ نفر به اشباع رسید). برای جمع آوری داده ها از روش مصاحبه نیمه ساختار یافته که سوالات آن را استادان راهنما و دو نفر از صاحب نظران برنامه درسی تایید کردند، استفاده گردید. ابتدا با در نظر گرفتن الگوی اکر، عناصر برنامه درسی پژوهشگری مشخص و سپس برای پاسخ به سوالات تحقیق، ابتدا بر اساس مصاحبه نیمه ساختار یافته، دیدگاه های دبیران پژوهشگر نمونه و نخبگان و صاحب نظران برنامه درسی استخراج و سپس از طریق کد گذاری پاسخهای مصاحبه شوندگان کد بندی و مقولات نهایی مشخص و بر اساس آن الگوی نهایی تدوین شد گردید.

یافته ها

جدول ۱. آمار توصیفی مربوط به پاسخ دهندگان

متغیر	تعداد	درصد
جامعه	۲۰	۱۰۰٪
آماري	۱۰	۱۰٪
دبیران	۱۶	۸۰٪
مرد	۸	۸۰٪
نخبگان		

زن	دبیران	۴	۲۰٪
	نخبگان	۲	۲۰٪
رشته تحصیلی دبیران	علوم انسانی	۱۱	۵۵٪
	علوم تجربی	۷	۳۵٪
	ریاضی فیزیک	۲	۱۰٪
میزان تحصیلات دبیران	لیسانس	۸	۴۰٪
	فوق لیسانس	۱۰	۵۰٪
	دکتری	۱	۱۰٪
سابقه خدمت دبیران	۵-۱۵	۶	۳۰٪
	۱۶-۲۵	۱۰	۵۰٪
	۲۶ به بالا	۴	۲۰٪

سوال ۱- منطق و دلیل برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران کدام است؟

جدول ۲. مقوله های شناسایی شده برای منطق و دلیل برنامه درسی پژوهشگری دبیران

عناصر برنامه درسی بررسی شده	پاسخ ها	جامعه آماری	کد مصاحبه شونده	فراوانی پاسخها
تربیت دانش آموزان پژوهشگر	دبیران	۲۳-۲۲-۲۱-۱۸-۱۶-۱۵-۱۴-۹-۴-۲-۱	۱۱	۱۱
روش تدریس مبتنی بر پژوهش	دبیران	۱۹-۱۵-۱۱-۱۰-۴	۵	۵
تقویت روحیه پژوهشگری	دبیران	۲۳-۲۲-۱۸-۱۳-۱۲-۱۱-۱۰-۴-۲-۱	۱۰	۱۰
تقویت روحیه مشارکتی	دبیران	۲۵-۲۳-۱۹-۱۸-۱۷-۱۵-۱۴-۱	۸	۸
کد گذاری انتخابی (منطق و دلیل) آموزش مهارت پژوهشگری-شکل گیری روحیه پژوهشگری و مشارکتی				

با توجه به خلاصه تحلیل های انجام شده در جدول ۲، در مجموع ۲۵ مقوله فرعی، ۴ مقوله کلی و نهایتاً ۲ مؤلفه اصلی که بیانگر منطق برنامه درسی پژوهشگری دبیران بودند تحت عناوین: ۱- آموزش مهارت پژوهشگری ۲- شکل گیری روحیه پژوهشگری و مشارکتی شناسایی و استخراج گردید.

سوال ۲- مقاصد و اهداف برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران کدام ها هستند؟

جدول ۳. مقوله های شناسایی شده برای مقاصد و اهداف برنامه درسی پژوهشگری دبیران

عناصر برنامه درسی بررسی شده	پاسخ ها	جامعه آماری	کد مصاحبه شونده	فراوانی پاسخها
تقویت روحیه مشارکتی	دبیران	۱۲-۱۱-۱۰-۸-۷-۶-۵-۲	۸	۸
تقویت روحیه پژوهشگری	دبیران	۱۱-۱۰-۹-۸-۶-۴-۳-۲	۹	۹
اهداف	دبیران			

۴	۱۲-۱۱-۳-۲	دبیران	تقویت روحیه پرسشگری
۴	۶-۵-۲-۱	نخبگان	در دانش آموزان
۶	۱۲-۹-۸-۶-۲-۱	دبیران	تقویت نگرش دبیران به پژوهش
۵	۶-۴-۳-۲-۱	نخبگان	
۳	۱۰-۷-۱	دبیران	تربیت نسلی خلاق
۱	۳	نخبگان	
۲	-۷-۱	دبیران	تربیت نسلی متفکر
۰		نخبگان	

کد گذاری انتخابی (اهداف) آموزش مهارت تحقیق-ایجاد روحیه پژوهش-تدریس مبتنی بر پژوهش-ایجاد مهارت حل مساله در دانش آموزان

با توجه به خلاصه تحلیل های انجام شده در جدول ۳، در مجموع ۱۲ مقوله فرعی شناسایی و ۶ مقوله کلی و ۴ مؤلفه اصلی که بیانگر مقاصد و اهداف برنامه درسی پژوهشگری دبیران بودند تحت عناوین: ۱- آموزش مهارت تحقیق ۲-ایجاد روحیه پژوهش ۳-تدریس مبتنی بر پژوهش ۴-یجاد مهارت حل مساله در دانش آموزان شناسایی و استخراج گردید.

سوال ۳- محتوای برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران کدام است؟

جدول ۴. مقوله های شناسایی شده برای محتوای برنامه درسی پژوهشگری دبیران

عناصر برنامه درسی بررسی شده	پاسخ ها	جامعه آماری	کدمصاحبه شونده	فراوانی پاسخها
محتوا	نحوه شناسایی مساله پژوهش و تعریف آن نحوه تعریف و تعیین اهداف پرسش ها و فرضیه های پژوهش تعریف مفهومی و عملیاتی مفاهیم و متغیرهای پژوهش ارجاع درون متنی و پایان متنی نحوه جستجو و گردآوری مبانی نظری نحوه تنظیم و سازماندهی مبانی نظری شیوه جستجو و تنظیم پیشینه تجربی تشخیص و تعریف رویکردهای کمی و کیفی و ترکیبی و روش های زیر مجموعه هر رویکرد	دبیران	۶-۵-۴-۳-۲-۱	۶
	انواع روش های نمونه گیری انواع روش ها و ابزارهای گردآوری داده ها انواع شیوه های تحلیل داده ها معیار و ملاحظات اخلاقی پژوهش معیارهای ارزشیابی اعتماد و اعتبار یافته ها نحوه گزارش یافته های کمی و کیفی تبیین و تفسیر یافته ها محدودیت های پژوهش پیشنهادهای عملی و کاربردی	نخبگان	۲-۱	۲
کد گذاری انتخابی (محتوا)		آشنایی و به کار گیری همه فرایندهای تحقیق		

با توجه به تحلیل های انجام شده و نتایج خلاصه شده در جدول ۴، در مجموع ۶ مقوله فرعی شناسایی و استخراج شد، سپس ۱ مقوله که به طور هدفمند بیانگر یک مقوله کلی تر بود، تعیین و نامگذاری شد. در پایان همان ۱ مقوله اصلی که شامل همه فرایندهای تحقیق می شد و بیانگر مؤلفه های محتوای برنامه درسی پژوهشگری دبیران بود، استخراج گردید. این مقوله عبارت است از:

آشنایی و بکارگیری کلیه فرایندهای تحقیق

سوال ۴- فعالیت های یادگیری برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه است؟

جدول ۵. مقوله های شناسایی شده برای فعالیت های یادگیری برنامه درسی پژوهشگری دبیران

عناصر برنامه درسی بررسی شده	پاسخ ها	جامعه آماری	کد مصاحبه شونده	فراوانی پاسخها
تدوین یک پروپوزال پژوهشی	دبیران	۸-۴-۳-۱	۴	۴
فعالیت های یادگیری	توصیف فرایند انجام یک پژوهش	دبیران	۸-۷-۶-۵-۴-۳-۱	۷
کد گذاری انتخابی (فعالیت های یادگیری)	نقد روش شناسی پژوهش های گذشته	دبیران	۶-۵-۳-۲	۴
توانایی تدوین طرح تحقیق - انجام تحقیق آزمایشی				

با توجه به خلاصه تحلیل های انجام شده در جدول ۵، در مجموع ۸ مقوله فرعی شناسایی و ۳ مقوله کلی و ۲ مؤلفه اصلی که بیانگر فعالیت های یادگیری برنامه درسی پژوهشگری دبیران بودند تحت عناوین: ۱- توانایی تدوین طرح تحقیق ۲- انجام تحقیق آزمایشی شناسایی و استخراج گردید.

سوال ۵- نقش دبیران در برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه است؟

جدول ۶. مقوله های شناسایی شده برای نقش دبیران در برنامه درسی پژوهشگری

عناصر برنامه درسی بررسی شده	پاسخ ها	جامعه آماری	کد مصاحبه شونده	فراوانی پاسخها
نقش دبیران	دبیر نقش راهنما و تسهیل گر داشته باشد	دبیران	۱۰-۹-۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۱۰
نقش دبیران	با آموزش و پرورش و مسائل آموزشی آشنا باشد	دبیران	۱۰-۹-۷-۴-۲	۵
کد گذاری انتخابی (نقش دبیران)	تجارب پژوهشگری داشته باشد	دبیران	۸-۶-۳-۱	۴
بستر سازی و راهنمایی دانش آموزان در انجام تحقیق				

با توجه به خلاصه تحلیل های انجام شده در جدول ۶، در مجموع ۱۰ مقوله فرعی شناسایی و ۳ مقوله کلی و ۱ مؤلفه اصلی که بیانگر نقش دبیران در برنامه درسی پژوهشگری بود تحت عنوان: ۱- بستر سازی و راهنمایی دانش آموزان در انجام تحقیق شناسایی و استخراج گردید.

سوال ۶- مواد و منابع برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران کدام ها هستند؟

جدول ۷. مقوله های شناسایی شده برای مواد و منابع برنامه درسی پژوهشگری دبیران

عناصر برنامه درسی بررسی شده	پاسخ ها	جامعه آماری	کد مصاحبه شونده	فراوانی پاسخ ها
کتاب های روش شناسی پژوهش		دبیران	۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰	۱۰
		نخبگان	۱-۲-۳-۴-۵	۵
مقالات		دبیران	۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۱۰	۹
		نخبگان	۱-۲-۳-۴-۵	۵
مواد و منابع	پایان نامه ها	دبیران	۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۸-۱۰	۹
		نخبگان	۱-۲-۳-۴-۵	۵
گزارش های پژوهشی منتشر شده		دبیران	۱-۲-۳-۴-۹-۱۰	۶
		نخبگان	۱-۴-۵	۳
مجلات		دبیران	۱-۲-۳-۴-۵-۶-۷-۱۰	۸
		نخبگان	۲-۳-۴-۵	۴
کد گذاری انتخابی (مواد و منابع)	کتاب تحقیق - بررسی تحقیقات انجام شده			

با توجه به خلاصه تحلیل های انجام شده در جدول ۷، در مجموع ۱۱ مقوله فرعی شناسایی و ۵ مقوله کلی و ۲ مؤلفه اصلی که بیانگر مواد و منابع برنامه درسی پژوهشگری دبیران بودند تحت عنوان: ۱- کتب تحقیق ۲- بررسی تحقیقات انجام شده شناسایی و استخراج گردید.

سوال ۷. گروه بندی برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه باید باشد؟

جدول ۸. مقوله های شناسایی شده برای گروه بندی برنامه درسی پژوهشگری دبیران

عناصر برنامه درسی بررسی شده	پاسخ ها	جامعه آماری	کدمصاحبه شونده	فراوانی پاسخها
در گروه بندی ضمن این که افراد گروه با هم همکاری کنند ولی مسوولیت شخصی هر فرد نیز مشخص باشد		دبیران	۱-۲-۳-۴-۵-۶	۶
		نخبگان	۱-۲-۳-۴	۴
گروه بندی به گونه ای باشد که فعالیت پروژه ای را حمایت کند		دبیران	۳	۱
		نخبگان	۱	۱
کد گذاری انتخابی (گروه بندی)	طراحی تمرین های انفرادی و گروهی			

با توجه به خلاصه تحلیل های انجام شده در جدول ۸، در مجموع ۶ مقوله فرعی شناسایی و ۲ مقوله کلی و ۱ مؤلفه اصلی که بیانگر گروه بندی برنامه درسی پژوهشگری دبیران بود تحت عنوان: ۱- طراحی تمرین های انفرادی و گروهی شناسایی و استخراج گردید.

سوال ۸- مکان برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه است؟

جدول ۹. مقوله های شناسایی شده برای مکان برنامه درسی پژوهشگری دبیران

عناصر برنامه درسی بررسی شده	پاسخ ها	جامعه آماری	کد مصاحبه شونده	فراوانی پاسخ ها
مکان	به فناوری های نوین برای ارایه مواد	دبیران	۸-۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۸
	چند رسانه ای مجهز باشد	نخبگان	۴-۳-۲-۱	۴
مکان در دسترس و نزدیکی محل اشتغال دبیران باشد	مکان در دسترس و نزدیکی محل	دبیران	۸-۶-۵-۳-۱	۵
	اشتغال دبیران باشد	نخبگان	۴-۳-۲-۱	۴
مشارکت و بحث گروهی را پشتیبانی کند	مشارکت و بحث گروهی را پشتیبانی کند	دبیران	۸-۵-۴-۳-۲-۱	۶
		نخبگان	۴-۳-۲-۱	۴
برانگیزاننده باشد	برانگیزاننده باشد	دبیران	۷-۶-۲	۳
		نخبگان	۳-۱	۲
کلاس درس برای بحث گروهی - ایجاد فرصت برای یادگیری الکترونیکی				کد گذاری انتخابی (مکان)

با توجه به خلاصه تحلیل های انجام شده در جدول ۹، در مجموع ۸ مقوله فرعی شناسایی و ۴ مقوله کلی و ۲ مؤلفه اصلی که بیانگر مکان برنامه درسی پژوهشگری دبیران بودند تحت عناوین: ۱- کلاس درس برای بحث گروهی ۲- ایجاد فرصت برای یادگیری الکترونیکی، شناسایی و استخراج گردید.

سوال ۹- زمان برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه است؟

جدول ۱۰. مقوله های شناسایی شده برای زمان برنامه درسی پژوهشگری دبیران

عناصر برنامه درسی بررسی شده	پاسخ ها	جامعه آماری	کد مصاحبه شونده	فراوانی پاسخ ها
زمان	زمان در ایام تعطیلات دبیران باشد	دبیران	۷-۵-۳-۱	۴
		نخبگان	۴-۲-۱	۳
زمان خارج از وقت کلاس و درس باشد	زمان خارج از وقت کلاس و درس باشد	دبیران	۶-۴-۳-۲-۱	۵
		نخبگان	۵-۴-۳	۳
زمان به صورت چند دوره متوالی باشد	زمان به صورت چند دوره متوالی باشد	دبیران	۷-۶-۵	۳
		نخبگان	۴-۳-۱	۳
انعطاف در زمان				کد گذاری انتخابی (زمان)

با توجه به خلاصه تحلیل های انجام شده در جدول ۱۰، در مجموع ۷ مقوله فرعی شناسایی و ۳ مقوله کلی و ۱ مؤلفه اصلی که بیانگر زمان برنامه درسی پژوهشگری دبیران بود تحت عنوان: ۱- انعطاف در زمان شناسایی و استخراج گردید

سوال ۱۰- شیوه های ارزشیابی برنامه درسی پژوهشگری برای دبیران چگونه است؟

جدول ۱۱. مقوله های شناسایی شده برای ارزشیابی برنامه درسی پژوهشگری دبیران

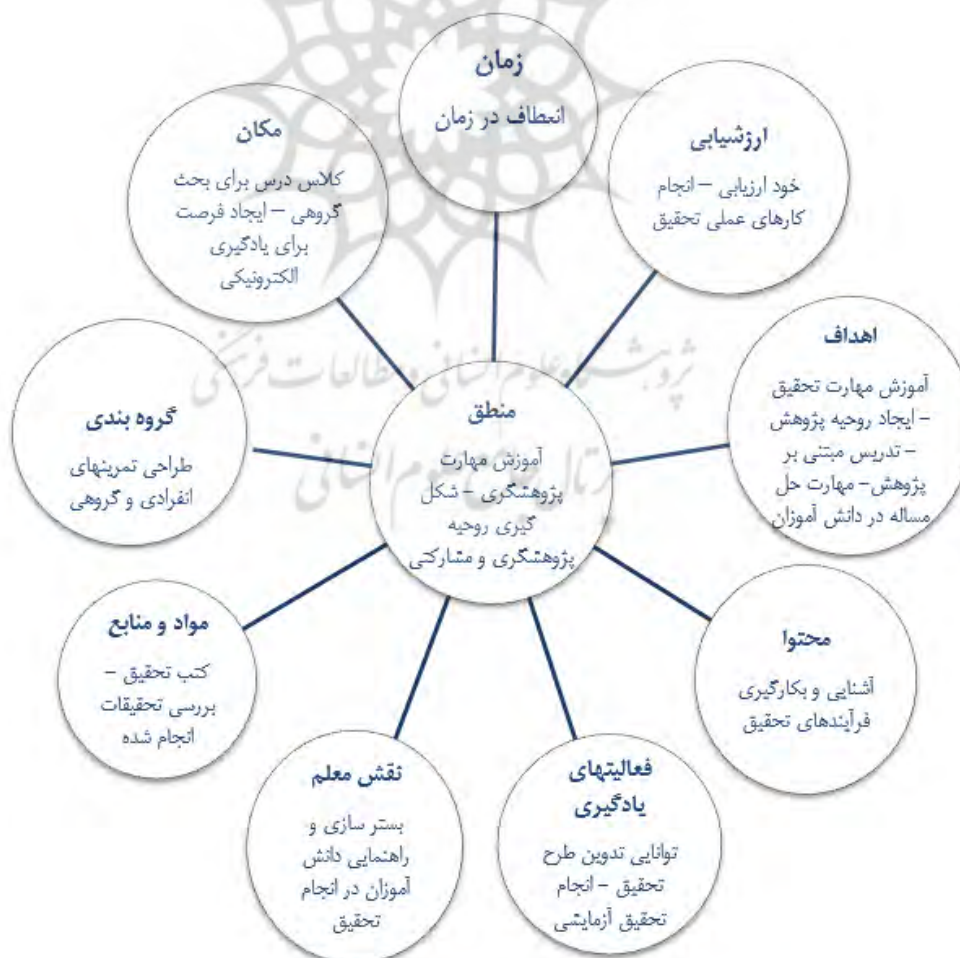
عناصر برنامه درسی بررسی شده	پاسخ ها	جامعه آماری	کد مصاحبه شونده	تعداد
دبیران در فرایند ارزشیابی خودشان را ارزشیابی کنند	دبیران در فرایند ارزشیابی خودشان را ارزشیابی کنند	دبیران	۶-۵-۴-۳-۲-۱	۶
		نخبگان	۶-۵-۴-۳-۱	۵

ارزشیابی	ارزشیابی با استفاده از آزمون های چند گزینه ای نباشد، بلکه با استفاده از آزمون های باز پاسخ و عملکردی باشد	دبیران	۶-۵-۴-۳-۲-۱	۶
		نخبگان	۷-۶-۵-۴-۳-۲-۱	۷
	عمل دبیران مورد ارزشیابی قرار گیرد نه اطلاعات و معلومات صرف آن ها	دبیران	۶-۵-۴-۳	۴
		نخبگان	۶-۵-۳	۳
	ارزشیابی در خدمت ارتقای روحیه پژوهشگری دبیران باشد	دبیران	۶-۴-۱	۳
		نخبگان	۵-۴-۳-۲-۱	۵
کد گذاری انتخابی (ارزشیابی)	خود ارزیابی - انجام کارهای عملی تحقیق			

با توجه به خلاصه تحلیل‌های انجام شده در جدول ۱۱، در مجموع ۷ مقوله فرعی شناسایی و ۴ مقوله کلی و ۲ مؤلفه اصلی که بیانگر ارزشیابی برنامه درسی پژوهشگری دبیران بودند تحت عناوین: ۱- خود ارزیابی ۲- انجام کارهای عملی تحقیق شناسایی و استخراج گردید.

مدل نهایی تحقیق:

طراحی الگو که شامل مقوله های اصلی و بیانگر مؤلفه های برنامه درسی پژوهشگری دبیران بودند شناسایی و استخراج گردید که عبارتند از:

جدول ۱۲. الگوی برنامه درسی پژوهشگری دبیران دوره دوم متوسطه بر اساس الگوی اکر

بحث و نتیجه گیری

در این تحقیق بر اساس الگوی به دست آمده از برنامه درسی پژوهشگری دبیران با توجه به نتایج جدول ۱۱ می توان گفت که دبیران بر اساس این الگو، مهارتها و توانمندی های خود را تقویت می کنند و هم چنین در دبیران بینش علمی و انجام عمل پژوهش بوجود آمده و وضع کلاس درس و مدرسه بهبود پیدا می کند و این که تغییر و تحول در کلاس و جریان یاد دهی- یادگیری به وجود می آید. این الگو باعث شکل گیری روحیه پژوهش و مشارکت در دبیران شده و هم چنین دانش آموزان را برای انجام کارهای تحقیقی، راهنمایی و آماده می کند. این نتایج هم چنین با نظرات (Rowly, 2017)، (Koutselni, 2016) و (Fichtman, 2017)، هم خوانی و هم سویی دارد. در صورت به کارگیری نتایج این تحقیق توسط دبیران، فاصله بین پژوهشگر و دبیران کمتر و مساله میان جدایی نظریه و عمل از بین می رود و دبیران توجه دقیق تری به روش های صحیح تدریس می کنند. چون دبیران بیش از دیگران در معرض پرسشهای آموزشی هستند، پس بهتر است برای پاسخ به پرسش ها و مسائل دیگر درگیر پژوهش شوند. مشارکت دبیران در برنامه های پژوهشی می تواند به بهبود نگرش و علاقه مندی هم دبیران و هم دانش آموزان به پژوهش منجر شده و به گسترش دانش پژوهشی آنان کمک کند. این نتایج با نظرات (Trunk, 2017)، (Hawk, 2017) و (Peterson, 2008)، هماهنگ و هم سوست. هم چنین نتایج این تحقیق با نتایج تحقیقات (Azimi, 2016)، (Garmabi, 2015)، (Barzabadi Farahani, 2013) و (Naghshbandi, 2013) و (Noorbakhsh, 2012) که بر اساس الگوی اکر کار کرده بودند هم سوست.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

تحقیق حاضر با رضایت نامه آگاهانه توسط تمامی آزمودنی ها تکمیل شد.

حامی مالی

هزینه های مطالعه حاضر توسط نویسندگان مقاله تامین شد.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان مقاله حاضر فاقد هرگونه تعارض منافع بوده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

References

1. Akker, J. V. D. (2010). Curriculum perspectives: An introduction. In J. van den Akker, W. Kuiper & U. Hameyer (Eds.), Curriculum landscapes and trends (pp. 1-10). Dordrecht: Kluwer Academic Publishers.
2. Azimi, M . (2016). Designing and validating the model of health education and health promotion curriculum in primary school, based on the assumptions of the health system. Specialty doctoral dissertation. University of Tabriz.
3. Barzabadi Farahani, N. (2013). Relationship between Akker curriculum elements and motivation for progress in high school students in Tehran. Master Thesis. Azad University Central Tehran Branch..
4. Bazargan, A. (2006). Action Research Training Booklet. Tehran: University of Tehran Publishers.
5. CHaychi, P ., Gooya, Z ., Mortazi Mehrabani, N., Saki, R . (2006). Assessing the achievement of the goals of the teacher-researcher program, Quarterly Journal of Education, 85, pp. -107-133
6. Dodani, S. LaPorte, R. E. (2011). Ways to strengthen research capacity in developing countries: effectiveness of a research training workshop in Pakistan. The Royal Institute of Public Health, 122, 578-587 .
7. Fichtman,dana.(2017).the reflective educators guide to classroom Research:l earning to teach and teaching to learn through practitioner inquiry. new york: corwing press.
8. Garmabi, H.A., Maleki, H., Beheshti, S., Afhami, R . (2015). Design and validation of the native model of the elementary school curriculum based on the components of aesthetics and art. Quarterly Journal of Preschool and Primary Studies,2, (1), P.1
9. Hawk,maria(2017). Chatholic scool teacher as action researcher: A project designed to empower and transform chatholic school teachers into instructional a dissertation. Submitted to thefaculty of the graduate school of education in candidacy for the degree of doctor of education p87.
10. Hejazi, Y., Pardakhtchi, M .,SHahpasand, M . (2009). Teacher professional development approaches. Tehran: University of Tehran, p. 48.
11. KHosravi, M . (2013). Analysis of the acceptance of curriculum innovations in the higher education system. Quarterly Journal of Educational Psychology, 27, (2) , p. 9.
- 12 .Koutselini, M (2016). Participatory teacher development at schools: Processes and issues, Journal of Action Research, Volume6(1).pp.29-48
13. Munn, P. (2008). Bulding research capacity collaboratively: Canwetake Ownership Of Our Future? British Educational Research Journal, 34(4), 15- 27.
14. Naghshbandi, T . (2013). Pathology of curriculum elements of in-service training courses for Iran Khodro employees based on the Akker pattrrn. Master's thesis. Shahid Beheshti University of Tehran.
15. Noorbakhsh, A . (2012). A Survey of Curriculum Literacy of Female Teachers in Public High Schools for Girls in Tehran Based on the Akker patern. M.Sc. Thesis, Payame Noor University, p.1.
16. Peterson, C.A., Hays Kimmons. J.E., Cole. J.S. (2008). Short-Term Effectivene of an Outcomes Research Training Curriculum Within a Coordinated Program. American Dietetic Association, 108, 120-124.
17. Razavi, A.H . (2010). Teacher action research: some characteristics of provincial elected officials. Educational Research Journal, 120, (14).
18. Rowly, j (2017). Action research: an approach to student work based learning,Journal of Education and Training, Volume 45,number 3.pp.131-138
19. Safi, A . (2010). A Study of the Historical and Developmental Course of Iranian Education Laws from 1286 AH to 2001. Education Research Institute
20. Trunk N , Arthur S.(2017). Action research and constructivism: two sides of the same coin? Or, one side, International Journal of Management in Education, V. 1, Number 1- 2 ,2007. Theory, method, and practice (pp. 177-199).
21. Yoon, Kiok. Park, Youngin. Yong Hong, Seung (2007). Elementry Teacher perception of Action Research in Korea. Annual Conference of the Comparative and International Education Society held in April 14-18: Toronto.
22. Wachter, J. (2009). Training Needs Assessment of the Cooper Engineering Group at ADC, MA thesis in Training and Development . University of Wisconsin: Stout.

23. Whitehead, J. (1989). Creating a living educational theory from questions of The kind , How do I improve my practice? Cambridge Journal of education ,19 (1), 41-52.

